

FLEKSIBLE UNDERVISNINGS- OG LÆRINGSFORMER I AMU

Carla Tønder Jessing og Ulla Nistrup
Oplæg på Forsøgs- og udviklingskonference på VEU-området:
"Praksisbaseret viden og vidensbaseret praksis"

Den 6.-7. december 2010

Baggrund for projektet

- Fleksibel, individualiseret, praksisnær undervisning i AMU, fordi brugerne efterspørger mulighed for *at lære netop det ,der er brug for på det rette/ønskede tidspunkt*
- *Økonomiske og lovgivningsmæssige* rammer udfordrer uddannelsesinstitutioner
- *IKV* er med til at tydeliggøre behovet for fleksibel individuel undervisning
- *Fleksibilitet* er flere ting – et ikke-entydigt begreb inden for AMU

Projektets mål

- At definere og få viden om **forskellige fleksible undervisnings- og læringsformer** inden for **AMU**
- På baggrund af den indsamlede viden at **udvikle forslag til udviklingsfelter og -projekter**
 - At afdække, hvilken **viden der i forvejen** eksisterer inden for feltet, både teoretisk og praktisk
 - At opbygge en **teoretisk viden** og forståelse af centrale og relevante læringsmæssige og didaktiske aspekter i fleksible undervisning s- og læringsformer i AMU
 - At udvælge eksempler, **indsamle og analysere** empiri om fleksible undervisningsforløb og fleksible læringsformer i AMU
 - At identificere **fokuspunkter, udfordringer og barrierer** inden for feltet, som kan være udgangspunkt for **videre undersøgelser og/eller nye udviklingsprojekter**

Projektproces

- Læsning og bearbejdning af litteratur om fleksible undervisnings- og læringsformer i AMU
- Identificere relevante teorifelter
- (Telefon-)interviews om AMU's praksis
- Besøg og interview af lærer og ledelsesperson
- Analyser og sparring med ARGO
- Formidling - FOU-konference
- Udvikling af nyt(e)projekt(er)

Teoretisk felt

- Flexibilitet
- Transfer og transformation
- Anerkendelse af realkompetencer – IKV
- Individualiseret læring >< kollaborativ læring
- Læring i skole >< læring i arbejde
- Indholdsorienteret >< deltagerorienteret
- Modulisering – progression >< sekvensering
- Differentiering – ydre/deltager >< indre/undervisning

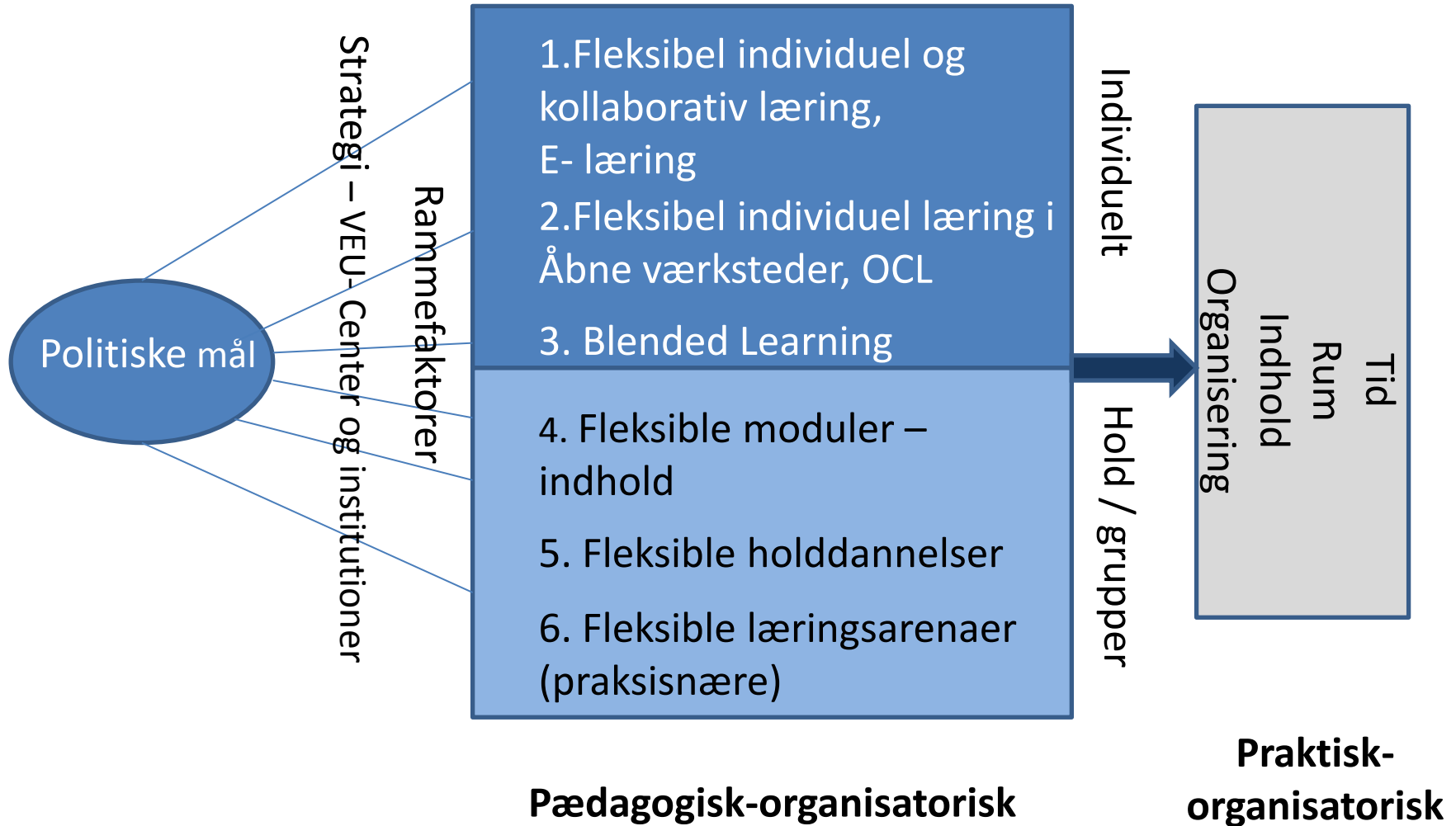
AMU-systemet

- AMUs udvikling i et spænd mellem uddannelses-, erhvervs- & beskæftigelsespolitik
- Undervisningen
 - Formidling af viden og indlæring af færdigheder
 - Refleksion over praksis
- Kurser
 - Moduler og korte forløb
 - 1 – 6 dage, gennemsnit 4-dages forløb
 - IKV det mest brugte program

Målgruppe og lærings sigte

- Målgrupper af voksne
 - Ufaglærte og faglærte – ansatte reflekterede praktikere
 - Ledige jobsøgende – uden stor jobberfaring
 - Læse-, stave-, regne-svage
 - Anden etnisk baggrund end dansk
- Lærings sigte
 - Organisatorisk udvikling/læring – fælles kompetenceløft eller organisatoriske forandringer m. transformation
 - Individuel kvalificering i nuværende konkrete arbejdsopgaver m. transfer
 - Individuel kompetence- eller karriereudvikling

Model for fleksibilitet

Fleksibilitet i AMU

- Åbne værksteder
- E-læring
- Fleksible praksisnære undervisnings- og tilrettelæggelsesformer

Tendenser

- Vidensformidlende forløb
 - E-læring
 - Åbne værksteder/OLC
- Refleksionsorienterede forløb
 - Praksisnære tilrettelæggelsesformer

Åbne værksteder

- Forskellige navne
- Findes især inden for tekniske fag (IT, svejsning, lager, transport, procesindustri)
- Kombineres med e-læring
- Bruges i kombination med en afklaring eller IKV
- Fordele
 - Individuel læring er i centrum, kan kombineres med hold- undervisning og gruppearbejde
 - Supplerende undervisning eller den egentlige undervisning
 - Lærerstyret eller deltagerstyret
 - Variation i arbejdsformer og aktiviteter
 - Variation i indhold, niveau, tempo
 - Variation i tilgængelige ressource (e-læring)
- Barrierer
 - Store krav til lærerfleksibilitet
 - Krav til selvstyring
 - Materialekrav

E-læring

- Udbredt med succes i mange variationer, især som vidensressource
- Netbaseret e-læring er udbredt i begrænset omfang
- Projekter og ildsjæle præger billedet
- Potentiale for mere udvikling
- Fordele
 - Den lærende og dennes behov og motiv i centrum
 - Fag og problemområder kan individtilpasses
 - Kan inddrage arbejdspladsrelateret organisatorisk læring
 - Bringe læring og den lærende tættere sammen gennem problem- og projektorienterede virtuelle læringsforløb fra egen praksis – relevante praksisnære case- og problembaserede projekter
 - Samarbejde på tværs af arbejdsplads, uddannelse, geografi og tid
- Barrierer
 - IKT kundskaber hos undervisere og deltagere
 - Økonomisk ressourcekrævende
 - Teknologien under stadig udvikling

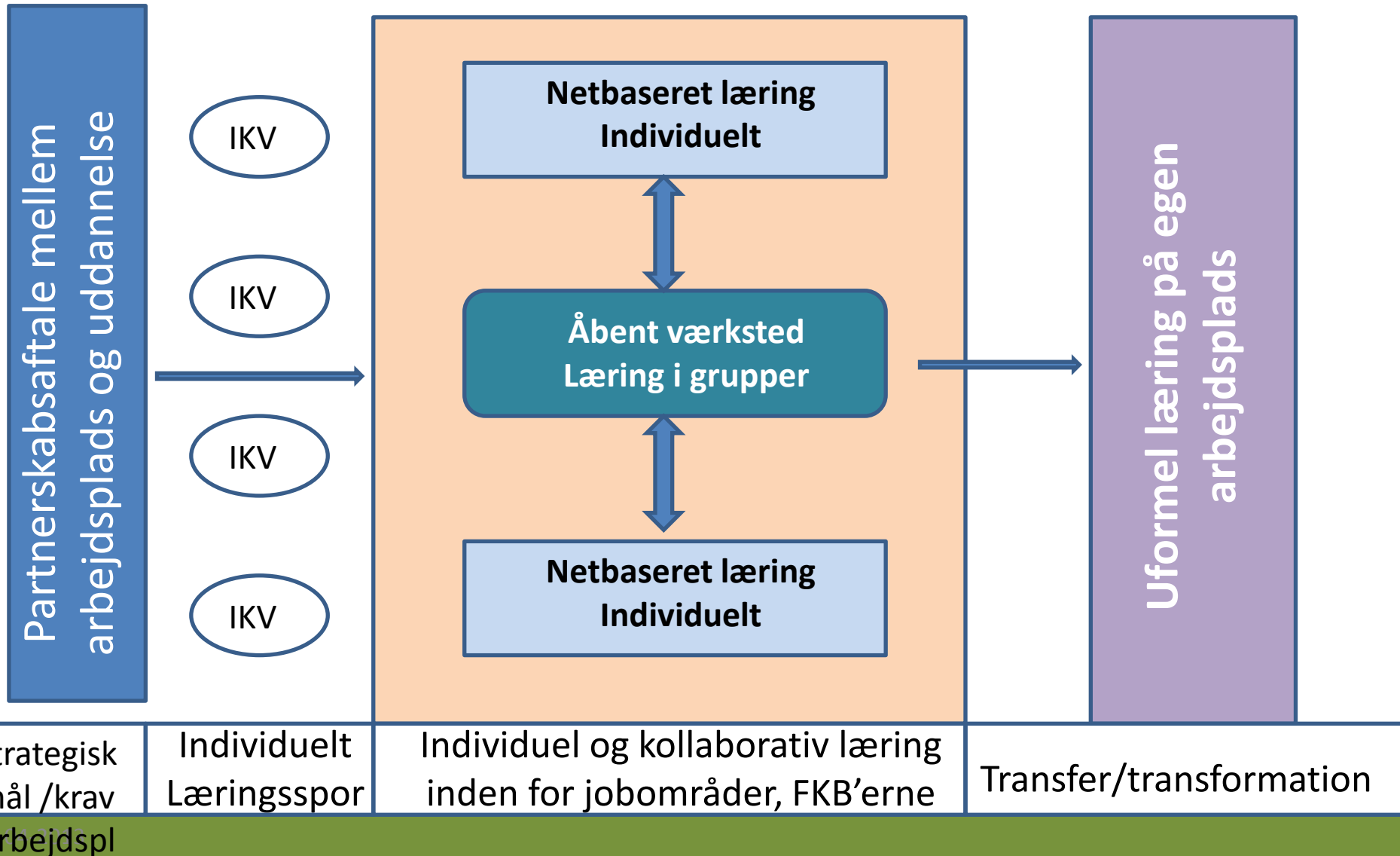
Praksisnær undervisning

- Systemet giver mange muligheder, men er en balancegang ift. Kontrol
- En balancegang mellem lov og behov
- Transfer/transformation fordrer god dialog og samarbejde med arbejdsplads
- Fordele
 - De strategiske behov kan kombineres med individuelle behov
 - Fleksibel sammensætning af AMU-mål (skræddersyet for arbejdsplads)
 - IKV sikrer individuelle læringsforløb og læringsspor
 - Kombinere mange forskellige undervisningsformer og derved kombinerer formel og uformel læring
- Barrierer
 - Vanskeligt at skelne formel uddannelse og uformel uddannelse administrativt
 - Transfer/transformation skal planlægges og understøttes
 - Underviserne skal kunne færdes i begge verdener

AMUs fremtidige rolle

- Kompetenceudvikling som led i organisations- og erhvervsudvikling
- Afsæt i projekter på arbejdspladserne
- Transformation og innovation i forhold til organisationer og erhvervsliv
- Mulighed for at anvende og udvikle ny viden
- Ny didaktik og metodikforståelse, hvor læring af kompetencer er i fokus

Model for fleksibelt AMU

Fokuspunkter

- Deltagergruppen
 - Hvordan motiveres til fleksible undervisningsformer på baggrund af forudsætninger og traditioner?
 - Hvordan lærer deltagerne i de åbne, fleksible, virtuelle undervisningsformer?
- Lærerne
 - Hvilke kompetencer skal der være hos lærerne?
 - Hvordan bliver de kompetenceudviklet?
- Institutionelle tilgange
 - Fra økonomisk incitament til også et pædagogisk
 - Fra ildsjæle til gængs forankrede og støttede undervisningsformer hos alle lærere
- Udviklingsforankring
 - Institutionerne eller/og efteruddannelsesudvalg?

Udviklingsfelter

For deltagerne:

- Læse- og stavescreening som led i kurserne
- Undersøgelse af, hvordan kursisterne lærer bedst
- IKV som optakt til eller led i kurserne
- Lære at være (med-)styrende på egne læreprocesser

For lærerne:

- Kompetenceudvikling
- Didaktikken i fleksible forløb
- Materialeudvikling i forh. til teknologien
- IKV og anden afklaring

For institutionerne:

- Strategiske målsætninger og prioritering af ressourcer
- Holdningsbearbejdning "af nød" til også at være et "pædagogisk potentiale"
- Indretning af 'kompetencelæringscentre'